

Nowy raport onkologiczny podkreśla, że szczepienia, badania przesiewowe, leczenie i świadomość społeczna stanowią fundament do eliminacji nowotworów związanych z wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) między innymi raka szyjki macicy w Europie.

Raport został opublikowany przez Europejską Organizację Walki z Rakiem w Brukseli 7 października 2020. Wyszczególniono w nim czterostopniowy plan, który wzywa do podjęcia pilnych działań w celu wyeliminowania co roku 87 000 przypadków raka wywołanych przez HPV w europejskim regionie WHO.

„Działania podejmowane w całym regionie europejskim w celu wyeliminowania nowotworów i chorób wywołanych przez HPV mogą ocalić setki tysięcy istnień i poprawić jakość życia wielu innych osób” – piszą autorzy, którzy są członkami inicjatywy HPV European Cancer Organisation. Inicjatywa została uruchomiona w grudniu 2019 r. w następstwie uchwał przyjętych na Europejskim Kongresie ds. Raka i dotyczy wdrożenia strategii eliminacji nowotworów wywołanych przez HPV we wszystkich krajach europejskich do 2030 r.

HPV to powszechna infekcja przenoszona drogą płciową, która jest odpowiedzialna za prawie 5% wszystkich nowotworów na świecie. Wirusy brodawczaka są najbardziej znane z powodu raka szyjki macicy, ale powodują również raka odbytu, prącia, pochwy, sromu i jamy ustnej i gardła. Szacuje się, że około 85-90% aktywnych seksualnie kobiet i mężczyzn w pewnym momencie swojego życia zarazi się HPV, przy czym około 12 z 200 typów zakażeń HPV związanych jest z rozwojem raka. Jednak chorobom wywołanym przez HPV można skutecznie zapobiegać poprzez szczepienia ochronne.

Nowy raport, będący pierwszą ogólnoeuropejską inicjatywą ma na celu walkę z rakami wywołanymi przez HPV, podkreśla główne obszary wymagające uwagi:

- 26% krajów w europejskim regionie WHO nie wprowadziło jeszcze krajowych programów szczepień dziewcząt przeciwko HPV. Odsetek ten jest spowodowany różnymi przyczynami, w tym kosztami, ograniczonym dostępem do usług zdrowotnych, obawami o bezpieczeństwo szczepionek i brakiem koordynacji usług.
- Tylko 48% krajów (n = 26) szczepi lub zobowiązało się do szczepienia chłopców i dziewcząt przeciwko HPV.
- Niewiele krajów osiąga powszechnie akceptowany cel 80% wyszczepialności przeciwko HPV.
- W 16 krajach nadal prowadzi się „oportunistyczne” badania przesiewowe w kierunku raka szyjki macicy, w przeciwieństwie do populacyjnych badań przesiewowych, w ramach których systematycznie wydawane są zaproszenia. Konsekwencją jest to, że sukces zależy od inicjatywy poszczególnych kobiet i ich lekarzy, co skutkuje niższą zgłaszalnością.
- Wyniki leczenia różnią się znacznie w poszczególnych krajach europejskich, przy czym 5-letnie przeżycie w przypadku raka szyjki macicy waha się od 80% do 50%.
- Obawy związane z bezpieczeństwem szczepionek przeciwko wirusowi HPV, podsycane fałszywymi wiadomościami, doprowadziły do spadku ich użycia. Na przykład liczba szczepień przeciwko wirusowi HPV w Danii spadła z 90% w przypadku dziewcząt urodzonych w latach 1998-2000 do 54% w przypadku dziewcząt urodzonych w 2003 r.
- Pandemia COVID-19 znacząco zakłóciła programy szczepień przeciwko HPV w całej Europie i (przynajmniej w perspektywie krótkoterminowej) niewątpliwie spowoduje spadek liczby szczepionek.
- W raporcie wezwano do pilnej, globalnej polityki opartej na dowodach i praktycznych działaniach ze strony UE i wszystkich rządów w całym regionie Europy WHO w celu wyeliminowania nowotworów i chorób wywołanych przez HPV.

Wyszczególniono cztery główne obszary działania:

1. Zapobieganie HPV poprzez programy szczepień ochronnych dla obu płci
2. Wczesne wykrywanie infekcji wirusowej za pomocą testów HPV. Programy przesiewowe w kierunku raka szyjki macicy wykorzystujące technologie testów HPV, są znacznie dokładniejsze niż tradycyjny wymaz cytologiczny. Dodatkowo testy HPV wyodrębniłyby grupy ryzyka innych chorób o etiologii wirusowej.
3. Poprawa wyników leczenia raków HPV zależnych, standaryzacja postępowania w krajach Unii Europejskiej
4. Podnoszenie świadomości społecznej i zawodowej na temat HPV w celu poprawy liczby szczepień i badań przesiewowych. Ostatnie badania sugerują, że tylko 73% ludzi w Europie Północnej uważa, że szczepionki są ogólnie bezpieczne.

W raporcie podkreślono, że „Plan walki z rakiem” Komisji Europejskiej, który ma zostać opublikowany pod koniec tego roku, ma na celu uświadomienie, że eliminacja raków HPV zależnych jest możliwa i ma stać się wspólnym celem europejskim.

„Zbliżający się plan walki z rakiem to wyjątkowa okazja dla UE, aby objąć wiodącą rolę w eliminowaniu wszystkich nowotworów wywoływanych przez HPV u mężczyzn i kobiet” – mówi Daniel Kelly, współprzewodniczący HPV Action Network. „Wzywamy Komisję do przyjęcia naszych propozycji i podjęcia działań przez państwa członkowskie, zwłaszcza te, które są obecnie opóźnione w zakresie szczepień przeciwko HPV, badań przesiewowych, leczenia i świadomości społecznej”.

Rzeczywistość zaskakuje? Nie daj się zaskoczyć! Zastosuj się do zaleceń.

Tłumaczenie i redakcja
Magdalena Wojtkiewicz